

BOCIANY BIELE

Diana Andilová, V.A.

Moje pozorovanie života v bocianom hniezde sa začalo dňa 20.04.2020.

Hniezdo sa nachádza v okrese Lučenec, v lokalite Uderiná a je umiestnené na stĺpe elektrického vedenia. Toto hniezdo je zaevidované aj na stránke: Atlas hniezd bociana bieleho – Online sledovanie bocianích hniezd (stránka: <http://www.bociany.sk/nestcards/show/2135>), pod číslom ID: 2135.

UDERINÁ: dvor 21.04.2020

PODROBNÉ INFORMÁCIE A OPIS:

Bocian patrí medzi najobľúbenejšie vtáče druhy. Bocian biely (lat. *Ciconiaciconia*) je druh brodivca, čeľaď bocianovitých (*Ciconiidae*). Je to sťahovavý vták, pretože počas zimného obdobia je u nás nedostatok potravy.

Vyskytuje sa v celej Európe, strednej Ázii a severozápadnej Afrike. Na Slovensku predovšetkým v teplejších nížinatých oblastiach na juhozápade, juhu a východe. Početná populácia sa nachádza na Zemplíne, strednom Považí a v Poiplí, no výskyt je evidovaný i vo vyšších polohách Turca, Oravy, Liptova a Spiša. Podľa Medzinárodnej únie na ochranu prírody a prírodných zdrojov bocian biely patrí medzi menej ohrozené druhy.

Bociany sa vyskytujú v blízkosti zamokrených a spodnou vodou trvale podmáčaných lúk, na poliach a okrajoch vodných plôch. Preferujú otvorenú krajinu, často sa však nachádzajú v blízkosti ľudských obydľí.

Na Slovensku hniezdi ročne 1260 až 1350 párov.

Opis bociana: Na stredoeurópske pomery pomerne veľký druh, ktorého hmotnosť sa pohybuje v rozmedzí 2,7 – 4,4 kg. Bocian biely dosahuje výšku 95 – 105 cm a rozpätie krídel je 155 – 165 cm. V zafarbení prevažuje biela farba, konce letiek sú čierne, zobák a dlhé nohy sú oranžovočervené, u mlád'at tmavé. Na rozdiel od volaviek má bocian pri lete natiahnutý krk.

Potrava: Hlavnú časť potravy tvoria žaby, a iné obojživelníky, ryby, plazy, hmyz a jeho larvy, hraboše a krty.

Rozmnožovanie: Hniezdo z vetiev a konárov si stavia na stromoch, strechách, komínoch, využívajú i umelé hniezdne podložky alebo stĺpy elektrického vedenia.

Opakovane opravované a obnovované hniezdo môže mať výšku až 2 metre pri priemere 1 až 2 metre a hmotnosť stovky kilogramov, pričom sú prípady, keď malo hmotnosť aj 1 500 kg.

Hniezdenie prebieha buď jednotlivo, alebo v menších skupinách a začína v apríli alebo máji. Samica znáša väčšinou 2 – 5 (4 – 6) vajíčok, výnimočne len 1 alebo až 7.

Ich inkubácia trvá približne 33 dní, počas ktorých sa rodičia pri zahrievaní striedajú. Dva mesiace po vyliahnutí sa mláďatá učia lietať.

Pozorovanie bocianov.

20.04.2020 – 30.04.2020

Prvá priletela samica, za ňou po pár dňoch samec. Spolu si upravujú hniezdo, nosia vetvičky, seno, slamu, trávy, spevňujú ho, aby bolo pevné pre nich aj pre mlád'atká a udržalo ich. Stred je vystlaný trávou, zvyšok z tenkých konárov. Dočítala som sa, že staršie, niekoľkogeneračné hniezda môžu mať váhu od 100kg až do 1 tony.

Samec za deň viackrát vylieťa z hniezda, zháňa potravu, je dlhší čas preč. Samica čaká v hniezde. Nosí samici v zobáku žaby, alebo obojživelníky, ale aj hraboše, dokonca aj slimáky. Vnímam, ako klepocú zobákmi. Domnievam sa, že prebieha párenie.

UDERINÁ: 21.04.2020

01.05.2020 – 31.05.2020

Samička sedí na vajíčkach, neviem odhadnúť koľko je v hniezde. Samec bociana vylieta z hniezda, usilovne nosí samici potravu, aby sa nakrmila a nemusela z hniezda vyletieť. Niekedy vylieta samica z hniezda, teda na vajíčkach sedí vždy jeden z páru. Spozorovala som, že keď priletel do hniezda druhý bocian, samica a samec ho vyhnali z hniezda. K dramatickému súboju medzi bocianmi nedošlo, vajíčka zostali v bezpečí hniezda, žiadne nevypadlo.

Zhruba od konca mája sa vylihli mlád'atá, po čase som videla že sú v hniezde tri malé mlád'atká. Dočítala som sa, že sa mlád'atá po 25. dni prvýkrát postaví na vystreté nohy. Vychádza mi to, že približne na konci júna to bude, budem hniezdo trpezlivo pozorovať. Často si prehrabávajú a čistia perie, aj počas slnečného počasia, aj po letnej búrke.

01.06.2020 – 30.06.2020

Stojím pod hniezdom, chodím okolo stĺpa, pozerám sa hore, aby som videla, koľko presne mlád'at sa vyľahlo. Neskôr vidím, že sú tam tri mlád'atká. Vystrkujú svoje hlávky. Počujem zavýjavé hlasy, určite sa dožadujú u rodičov o potravu. Nohy majú slabé, vidím pri kŕmení zobáčiky. Intenzívnejšie je to počas kŕmenia. Majú na tele jemnučké páperie.

Koncom júna vidím mlád'atá, ako sa stavajú na nohy, stoja v hniezde, klepcú zobáčikmi, čakajú na potravu. Samica aj samec vylietavajú často z hniezda, v zobákoch nosia slimáky aj hraboše, alebo myši (často ich vídam na blízkom poli). Mlád'atá kŕmia spoločne, keď donesú potravu, vyvrhnú ju do hniezda. Malé bociany ostávajú v hniezde častejšie samy. Mlád'atá zjedia za deň okolo 3 - 4 kilogramy potravy. Samec a samica sú neustále v pohybe. Mlád'atá sa pokúšajú o lietanie. Mlád'atá si precvičujú svoje krídelká, silnejú, ich hmotnosť rastie, zdvojnásobuje sa. Mocnejšie a istejšie sa postavia na nohy, vystierajú a mávajú krídlami, nadskakujú.

01.07.2020 – 31.08.2020

Mlád'atá trénujú krídelká, vystierajú ich, trepecú, uskutočňujú prvé prieskumné lety do okolia hniezda, kým vletia do hniezda preletia okruh okolo neho. V hniezdach nadskakujú, keď to vidím, v duchu sa usmievam. Pozorujem ako ich telo silnie. Na tele už nie je jemné páperie, ale perie, ktoré si často naprávajú a prehrabávajú. Čistia si ho, lebo im rýchlo rastie. Hlasno klepocú zobákmi.

Začína jesenná migrácia bocianov v auguste.